

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

DAVID PAJK

KOPER, 2011

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Zaključna projektna naloga

VLOGA ANGLEŠČINE KOT OSREDNJEGA
JEZIKA EU

David Pajk

POVZETEK

Angleščina je eden najbolj učenih tujih jezikov, ki dominira ne le globalno, ampak tudi v podrobnejših področjih, kot je večjezični prostor Evropske unije. Angleščina se pojavlja v izbrani množici preferenčnih jezikov ali celo kot edini delovni jezik v različnih situacijah. Namen zaključnega dela je bilo ugotoviti, kakšno je delovanje EU v okviru jezikov ter kakšen položaj ima tukaj angleščina. Najprej sem se lotil opisa splošnega delovanja Evropske unije, nekaj o vodilnih jezikovnih silah, kako deluje večjezičnost v praksi in kakšne so pravice ter težave povezane s tem. Na koncu so predstavljeni nekateri predlogi za reševanje pogostih težav v delovnem okolju EU ter anketa o mnenju Slovencev glede uporabe jezikov v prostorih EU.

Ključne besede: angleščina, Evropska unija, delovni jeziki, uradni jeziki, prevajanje, tolmačenje.

SUMMARY

English is one of most educated foreign languages, which dominates not only in global sense, but also in more specific areas like multilingual environment of European Union. English is present in selected group of preferred languages or even as solo working language in different situations. Purpose of this final paper is to find out what is the working situation in the EU when it comes to languages and what part does English play in this community. From the beginning I have described general working environment of European Union, something about major language players, how multilingualism works in practice and what rights and problems are connected with that. Following are some suggestions on solving general problems in working EU environment and a survey about what Slovenian citizens think of language usage in EU.

Key words: English, European Union, working languages, official languages, translating, interpreting.

UDK: 811.111'27(4)(043.2)

VSEBINA

1	Uvod.....	1
2	Evropska unija	2
2.1	Jezikovna politika Evropske unije	2
2.2	Večjezičnost in Evropa	3
2.3	Uradni jeziki	6
3	Vodilne jezikovne sile Evropske unije.....	8
3.1	Angleščina	8
3.2	Nemščina	11
3.3	Francoščina	13
4	Komunikacija v krogih Evropske unije v praksi	14
5	Izobraževanje v tujih jezikih.....	16
6	Težave.....	18
6.1	Predlogi za rešitve nekaterih težav	18
6.2	Strahovi za omejevanje jezikov	20
6.3	Mnenja o rešitvah	21
7	Raziskava o mnenju ter znanju Slovencev o delovnih jezikih EU in angleščini.....	23
7.1	Metodologija dela	23
7.2	Predstavitev rezultatov raziskave	23
7.3	Ugotovitve raziskave	26
8	Sklep	28
	Literatura in viri.....	31
	Priloge.....	33

SLIKE

Slika 1:	Delež knjig, letno izdanih na svetu glede na jezik	9
Slika 2:	Deset najvplivnejših jezikov interneta	10
Slika 3:	Nemško govoreča ozemlja	12
Slika 4:	Discipline, v katerih nemški akademiki delajo v angleščini	12
Slika 5:	Nemško govoreča ozemlja	13
Slika 6:	Učenje tujih jezikov v osnovnih šolah	16
Slika 7:	Poznavanje delovnih jezikov v EU	23
Slika 8:	Eden delovni jezik v EU?	24
Slika 9:	Izbira edinega delovnega jezika	24
Slika 10:	Razlogi za izbiro jezika	25
Slika 11:	Vpliv uvedbe enega delovnega jezika	25
Slika 12:	Znanje angleškega jezika	26
Slika 13:	Starostna skupina anketirancev	26

1 UVOD

Evropska unija je edinstvena povezava 27 držav, ki je bila ustanovljena po drugi svetovni vojni. Vse skupaj se je začelo kot skupek držav, ki med sabo trgujejo ter so gospodarsko odvisne ena od druge ter se zaradi tega izogibajo sporom. V več kot 50 letih od takrat nam Unija dviga življenjski standard, omogoča skupno valuto, postopoma se je oblikoval enotni evropski trg, ki omogoča prosti pretok blaga, storitev in kapitala, med drugim pa že ves ta čas uživamo obdobje miru ter stabilnost, v katerem se lahko prosto gibamo med članicami Unije. Med drugim nam je lažje pridobiti ter najti delo v tujini, posebej z vsemi programi ki jih ponuja Unija in nam omogočajo pridobiti znanja tujih jezikov (Europa b. l.a).

Jeziki so tako glavna sestavina Evropske unije. Jezik že sam po sebi opredeljuje ljudi, Unija pa to pravico po identiteti ohranja. To samo po sebi ni lahko, saj je EU skupnost, v kateri velja 23 uradno priznanih jezikov, ki so si med sabo enakopravni, ne glede na to, koliko ljudi kateremu jeziku pripada. In ravno zaradi vse te jezikovne raznolikosti, ki vlada v Uniji, sta prevajanje ter tolmačenje zelo pomembni vloži, brez katerih si normalnega delovanja v prostorih EU ne moremo predstavljati (Evropska komisija 2008, 3–4).

Tukaj pa tudi nastopi angleščina. Ta jezik je prišel najbliže pojavu, ki ga imenujemo *Lingua franca*, saj je njegova dominantnost prisotna vsepovsod. Že več desetletij je angleščina primarni jezik mednarodnega komuniciranja, število njenih govorcev pa se čedalje večja (Graddol 2006). Poleg vsega komercialnega ter tehnološkega vpliva pa je angleščina eden preferenčnih jezikov tudi v sami EU. Ponekod se angleščina že uporablja kot edini delovni jezik, v večini pa je med prevladujočimi tremi. Ko govorimo o limitiranju jezikov za dobro delovnih razmerij, je vedno prisotna angleščina, pa naj bo to, kaj dobrega bi prinesla, ali v povezavi s strahovi, ki so prisotni pri omejevanju jezikov.

2 EVROPSKA UNIJA

2.1 Jezikovna politika Evropske unije

Jezikovna politika so sredstva, ki usmerjajo vlado ter nekatere druge skupine v varovanje, razvoj ter izkoristek zmogljivosti jezikov med ljudmi, ki jih govorijo. Organi, kot so Svet Evrope, kažejo podporo za razvoj jezikovne politike (CiLT b. l.).

V Evropski uniji ta pojav snujeta dva osnovna koncepta, ki sta med sabo tesno povezana: večjezičje (multilingvizem) ter večjezičnost (plurilingvizem). Prvi pomeni ohranjanje jezikovne dediščine Evropskih skupnosti, drugi pa je usmerjen v posameznike ter njihovo sposobnost sporazumevanja v različnih jezikih (Nećak Lük 2008, 136).

Evropa sestoji iz mnogih jezikov, ki so v Uniji z enakimi pravicami združeni v harmoničen splet raznolikosti, ki predstavlja temelj tej obširni skupnosti. Jezik že od nekdaj s sabo pripelje neko identiteto, prepoznavanje ter kulturo ljudi, ki ga uporabljajo. Znanje, ki ga vložimo v izboljšanje znanja jezika, si lahko predstavljamo kot most, ki nam odpre vrata v druge narodnosti, njihove kulture ter zmožnost tamkajšnjega bivanja. S takšnim znanjem imamo na voljo več vrst zaposlitve, nam da možnost koristiti več storitev, pravic, prispeva k solidarnosti, izboljšuje socialno kohezijo ter okrepi medkulturni dialog. Današnji globalizirani svet je dodal veliko vrednost na obvladanje raznolikosti (Commission of the European Communities 2008, 3).

Pred dobrimi petdesetimi leti se je ustanovila Evropska gospodarska skupnost, začetek večjezičnega režima v skupnosti EU, ki je bila sestavljena iz šestih držav ter je imela v uporabi le štiri uradne jezike. Danes je Skupnost razširjena na kar 23 delovnih jezikov, med katerimi so tisti, ki jih govori le peščica ljudi, do tistih, ki jih govori več milijonov prebivalstva. Evropska unija je unikatna mednarodno-politična skupnost tega sveta ravno zaradi uporabe triindvajsetih jezikov, katerim daje enak status (Martikonis 2011, 3).

Evropska unija si prizadeva za razvoj kakovostnega izobraževanja s spodbujanjem mobilnosti državljanov, pripravo skupnih študijskih programov, vzpostavljanjem mrež, izmenjavo informacij in podporo vseživljenjskemu učenju.

Jeziki so tisti, ki omogočajo uresničitev teh dejavnosti. Evropa ponuja vrsto različnih programov izobraževanja, ki jih lahko tisti z boljšim znanjem tujih jezikov veliko bolje izkoristijo. Jezikovna politika »1+2«, ki jo je Evropska komisija ustanovila leta 2002, spodbuja večjezičnost ter se zavzema, da bi državljani EU članic poleg maternega jezika znali še (vsaj) dva tuja jezika. Znanje tujih jezikov za člane EU predstavlja eno izmed temeljnih veščin, zato bi bilo dobro, da bi se otroci že v zgodnjih letih začeli izražati v različnih jezikih. S temi znanji bi si posamezniki izboljšali svoje izobraževalne ter zaposlitvene zmožnosti (European Commission 2007).

Dejstvo, kako pomembno je izobraževanje tujih jezikov ter njihova raznolikost, je bilo poudarjeno leta 2001, ki je bilo razglašeno za leto jezikov. S tem smo tudi mi pridobili uradno priznan evropski dan jezikov, ki je 26. septembra (Evropska komisija 2011a).

Ker pa se naš globalizirani svet vedno spreminja, ter da ne bi EU načela preveč zaostajala pri teh spremembah, se je začela soočati z njimi z drugačnim pristopom, ki ima poudarek na glavnih načelih priložnosti, solidarnosti ter dosegljivosti, s čimer je Evropska komisija obnovila socialno temo sprejeto, 2. 7. 2008. V Evropski uniji kjer je poudarjena večjezičnost, to pomeni (Commission of the European Communities 2008, 4):

- vsakdo naj bi imel možnost do primerne komunikacije, s katero bi se zavedal svojega potenciala ter najbolje izrabil možnosti, ki mu jih ponuja inovativna EU;
- vsakdo naj bi imel možnost do učenja tujega jezika ali do drugačnega načina komunikacije, ki bi posamezniku onemogočila jezikovne ovire pri vsakodnevnemu življenju, delu ali komuniciranju v EU;
- v duhu solidarnosti naj bi se omogočil način komuniciranja v večjezičnem okolju tudi tistim, ki se iz različnih razlogov ne morejo naučiti novih jezikov.

Predvsem imajo govorci uradnih delovnih jezikov dve osnovni pravici (Evropska komisija 2011b):

- dopise in dokumente lahko evropskim institucijam pošljejo v katerem koli uradnem jeziku, in v njem tudi prejmejo odgovor;
- predpisi in drugi zakonodajni dokumenti EU so objavljeni v uradnih in delovnih jezikih, prav tako Uradni list.

2.2 Večjezičnost in Evropa

Večjezičnost ima tri paralelne pomene, in sicer: zmožnost posameznika, ki obvlada več kot en jezik, situacija, kjer se govori več kot en jezik v določenem geografskem ozemlju, in stanje, kjer organizacija, podjetje ali inštitucija notranje ali zunanje komunicirajo v več kot enem jeziku. Vsi od teh veljajo za Evropsko unijo (Lönnroth 2008, 7).

Torej gre za zmožnost govoriti ter razumeti več kot le materni jezik. Glede na to, da je na svetu skoraj 7000 jezikov (Ethnologue 2009), ki spadajo med 195 neodvisnih držav (U. S. Department of State 2011), je večjezičnost dokaj običajen pojav.

Do širitve večjezičnosti lahko pride iz različnih razlogov, kot na primer zgodovinska politična gibanja ali kolonizacije, ekonomska gibanja v primeru imigracije, sožitje večjih jezikov, potrebnih za vsakodnevno komunikacijo, religijska gibanja, izobraževanje in naraščajoča potreba po kompetentnosti v jezikih širše komunikacije prebivalstva (Gorter idr. b. l., 6).

Evropa sestoji iz 48 držav, ki skupaj prinesejo 38 uradnih jezikov. Vseh avtohtonih jezikov skupaj v Evropi je okoli 240. Pet maternih jezikov, ki jih uporablja večina evropske populacije, so ruščina, nemščina, angleščina, francoščina ter italijanščina. Rusija ima največ različnih jezikov na svojem teritoriju, in sicer med 130 in 200.

Evropa je postajala vedno bolj večjezična po zahvali migrantov in beguncev, ki so prihajali iz številnih različnih krajev sveta, med katerimi so najbolj pomembni jeziki arabščina, berbersčina, turščina, kurdski jezik, hindujščina, pandžabi ter kitajščina. Za primer lahko vzamemo London. Ima več kot 300 različnih jezikov, ki se govorijo v družinah/doma, prav tako ima večina večjih mest v zahodni Evropi približno 100–200 maternih jezikov.

V EU lahko vidimo večjezičnost kot piramido. Na vrhu imamo notranjo pripravo dokumentov, kjer se uporablja manjše število jezikov zaradi stroškovne učinkovitosti, kamor spadajo večjezična podjetja ter javne inštitucije. Pri drugi plasti moramo vključiti legitimnost ter preglednost, ko EU inštitucije sodelujejo z državljani ter interesnimi skupinami. Tukaj so inštitucije odgovorne, da imajo prisotni omogočeno odločanje o zadevah, ki jih zadevajo, v svojem jeziku ter brez diskriminacije. V tretji plasti leži odgovornost držav članic, da zagotovijo stopnjo kakovostnega učenja tujega jezika, s čimer podprejo idejo Evropskega Sveta o učenju dveh tujih jezikov poleg maternega (Lönnroth 2008, 7–8).

Večjezičnost pa pri večini nekako vsebuje angleščino. Večina ljudi, ki se uči tuje jezike, se med drugimi uči tudi angleščino, saj le-ta dandanes omogoča zelo obsežen komunikacijski krog (Gorter idr. b. l., 8–10).

40 odstotkov sveta uporablja enega izmed osmih najbolj razširjenih jezikov, med katere spadajo: mandarinščina, hindi, španščina, angleščina, bengalščina, portugalsščina, arabščina ter ruščina. Okoli 4000 teh jezikov govori manj kot dva odstotka svetovne populacije, med katerimi so jeziki, ki jih govori le nekaj sto ljudi ali celo samo nekaj starejšega prebivalstva (Gorter idr. b. l., 4).

Ker je evropsko ozemlje močno večjezično usmerjeno, vodje Skupnosti porabijo kar nekaj energije za promocijo takšnega režima. Velik delež gre v promoviranje vsega, kar sama večjezičnost ponuja, spodbudo ter pomoč ljudem na tem področju. Tako Evropska komisija trenutno dela na tridesetih projektih, ki obravnavajo jezik in digitalne vsebine, katere EU financira s 67 milijoni EUR; poleg tega bo šlo še dodatnih 50 milijonov EUR za nove projekte v tem letu (Martikonis 2011, 8). Nekateri izmed pomembnejših projektov so (Commission of the European Communities 2008, 8–26):

- Skupni evropski referenčni okvir: Je obsežen program, ki omogoča splošne osnove za izdelavo učnih načrtov jezikov, vodič kurikulumov, ocenjevanje, učbenike ipd. po Evropi (Council of Europe, Common European Framework of reference for Languages)
- Vseživljenjsko učenje: V ta program je EU vložila kar sedem milijard EUR ter teče od leta 2007 do 2013. Program vključuje prejšnje izobraževalne programe, poklicno

usposabljanje in e-učne programe, ki so se končali leta 2006. Ta program ima štiri podprograme, od katerih ima vsak specifičen izobraževalni sektor: Comenius (za šole), Erasmus (višje izobraževanje), Leonardo da Vinci (poklicno izobraževanje ter usposabljanje) in Grundtvig (izobraževanje odraslih). Medsektorski program, ki dopolnjuje te podprograme, da zagotovi najboljše rezultate, je sestavljen iz štirih glavnih aktivnosti: politično sodelovanje, jeziki, informativne in komunikacijske tehnologije ter učinkovito razširjanje in raziskovanje rezultatov projekta. Na kratko, program promovira učenje jezikov in jezikovno raznolikost.

- Jean Monnet: Stimulira učenje, zavedanje in debate v procesu evropske integracije v višjih izobraževalnih institucijah okoli sveta.
- Kultura: Program je aktiven v letih 2007–2013. Naloge programa so povečanje kulturnega prostora, skupnega Evropejcem, ter podporo pri prevajanju leposlovja iz enega evropskega jezika v drugega. Kljub temu da je program majhen, je prispeval pomembno podporo kulturnemu sodelovanju v Evropi.
- Mladi v akciji: Promovira večjezičnost s tem, ko združuje mlade ljudi različnih državljanstev in različnih jezikov ter jim da priložnost sodelovati v aktivnostih zunaj njihovega ozemlja.
- Zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje: Glavna naloga programa je podpora rasti in služb ter tako krepitev ekonomske in socialne kohezije, ki izboljša zmožnosti ljudi ter možnost zaposlitve. Program je deloval od leta 2007 do 2013. Za ta program je pričakovan letni strošek okoli 11 milijard EUR. Seveda je v ozadju vseh motivov poudarek na znanju/učenju tujih jezikov.
- Evropski magistrski študij prevajalcev: Program, ki spodbuja evropske univerze k vzpostavljanju kurikulumov za prevajalsko usposabljanje višje stopnje, kjer bi študentje zaključili šolanje z magistrskim nazivom.

Jeziki so zelo pomembni tudi v podjetništvu. Večina podjetij po Evropi so mala do srednje velika, ena izmed njihovih večjih težav pa je pomanjkanje znanja tujih jezikov. Angleščina je, in bo še kar nekaj časa, glavni podjetniški jezik, vendar so drugi jeziki tisti, ki bodo pripeljali podjetja na rob konkurenčnosti. Raziskava iz leta 2007, ki vsebuje informacije od skoraj 2000 podjetij iz vseh držav članic in njenih kandidatov, kaže, da je kar 11 % pogodb bilo izgubljenih zaradi pomanjkanja znanja jezikov ter mednarodne šibkosti. Veliko podjetij ima težave pridobiti zaposlene že samo z osnovnim znanjem angleščine, ki pa že počasi velja kot osnovno znanje in ne kot tuji jezik.

Raziskava tudi kaže, da mora kar dobra četrtina anketiranih podjetij izboljšati znanje angleščine, čemur sledijo znanja nemščine, francoščine in ruščine kot prevladujoči jeziki.

Večina finančne podpore iz Unije pride iz Evropskega socialnega sklada, Sklada za regionalni razvoj ter ponekod Kohezijskega sklada, s skupnim zneskom 975 milijard EUR, ki se porazdelijo med državami za projekte, ki jih odobri Evropska komisija. Pri podjetjih gre ta

denar za tečaje tujih jezikov ter odškodnine izgubljenega delovnega časa (European Communities 2008, 5, 7–9, 11).

Tako jezikovne ter medkulturne spretnosti povečajo možnost o boljši zaposlitvi. Konkretnije, znanje večjih jezikov daje konkurenčno prednost: podjetja vedno bolj iščejo znanja številčnejših jezikov za poslovanje v EU in izven meja. Pomanjkanje znanja jezikov je ugotovljeno kot primarna težava pri mednarodnem delovanju. Večjezični ljudje se tudi zavedajo, da se težave lahko rešujejo na več načinov, glede na različne jezične in kulturne pripadnosti, in lahko uporabijo to znanje za iskanje novih rešitev (Commission of the European Communities 2008, 8).

2.3 Uradni jeziki

Preden se država priključi EU, se odloči, kateri jezik bo uporabljala kot uradni EU jezik – v primeru, da ima država več jezikov z uradnim statusom. Da je tako, omogoča prvi večjezično usmerjeni zakon, ki ga je sprejela Unija leta 1958, uredba št. 1. Ta zakon vsem individualnim članom EU zagotavlja komuniciranje v EU v jeziku, katerega uporabljajo za vsakodnevne potrebe v svoji državi. To pa tudi pomeni, da so vse zakonodaje, ki jih izda EU komisija, natisnjene v vseh uradnih jezikih, tako da so novi pravilniki ter zakoni dostopni vsakemu posamezniku EU. Noben zakon ne začne delovati, dokler ni preveden v vse uradne jezike ter objavljen v Uradnem listu. Vse jezikovne različice zakonov EU imajo seveda enako vrednost. Tako EU zagotavlja da ne pride do nikakršnih diskriminacij med državljani, katerih jezik je zelo razširjen, in tistimi z manjšim številom govorcev. V evropskem parlamentu lahko člani govorijo v jeziku ljudi, katere predstavljajo. S tem sta ena glavnih obveznosti v EU prevajalstvo ter interpretacija.

Trenutno je v EU sedemindvajset držav članic zaradi skupnega jezika, med nekaterimi pa je triindvajset uradnih EU jezikov. Ti so: angleščina, bolgarščina, češčina, danščina, estonščina, finščina, francoščina, grščina, irščina, italijanščina, latvijščina, litovščina, madžarščina, malteščina, nemščina, nizozemščina, poljščina, portugalsčina, romunščina, slovaščina, slovenščina, španščina in švedščina (Evropska komisija 2011b).

Poleg 23 uradnih jezikov ima EU še kakšnih 60 jezikov, ki so del EU dediščine in se uporabljajo v specifičnih regijah ali v specifičnih skupinah ljudi. Poleg tega so imigranti s sabo prinesli okoli 175 narodnosti, ki so sedaj na EU ozemlju (Commission of the European Communities 2008, 4).

Prvi predpis o uradnih jezikih je Evropska skupnost sprejela leta 1958. Kot prvi uradni in delovni jeziki EU so bili v njem navedeni nizozemščina, francoščina, nemščina in italijanščina, tj. jeziki tedanjih držav članic. S širjenjem Evropske unije se je večalo tudi število uradnih in delovnih jezikov, vendar jih je manj kot držav članic, saj nekatere jezike

govorijo v več državah. Tako so v Belgiji uradni jeziki nizozemščina, francoščina in nemščina, medtem ko na Cipru večina prebivalcev govori grščino, ki je tudi uradni jezik (Evropska komisija 2011b).

Cilj, proti kateremu sega EU, je, da so si vsi jeziki v EU enakopravni, česar pa nikoli ni bilo v realnosti. Tudi uredba št. 1 poda pravno podlago za neenakopravno uporabo jezikov, ki pravi, da si lahko inštitucije same izberejo jezike, v katerih bodo v danih situacijah obratovale. Večina institucij si za redno delovanje izbere le nekaj ali celo samo eden jezik, kar večinoma obsega angleščino, francoščino, nemščino in občasno italijanščino ter španščino. V nekaterih primerih so bili ti jeziki prijavljeni s strani Evropske komisije, ponekod pa je njihova uporaba preferenčno izbrana zaradi funkcije. Ammon (2006) je tako sortiral te jezike glede na njihovo vlogo, dejanski *delovni* jeziki EU, med tem ko so ostali jeziki enostavno samo *uradni* jeziki. Ta razlika med delovnimi ter le uradnimi jeziki je postala izrazitejša s širitvijo Skupnosti ter je tudi postala skrb, ki jo bom razložil malce pozneje.

Ta omejeni pojav je za institucije EU nekako normalen. Uporaba vseh jezikov, bodisi v pisni ali ustni obliki, potrebuje prevajanje ter sprotno interpretiranje na velikem obsegu. Zelo težko si je predstavljati komunikacijo v več kot enem jeziku na neformalnih sestankih, kjer interpretacija ni na voljo. Zato je zgodovina predlogov o omejevanju delovnih jezikov na samo enega, kjer je angleščina edini resen predlog, že zelo dolga.

EU jezikovna raznolikost predstavlja oviro tudi na področju rasti ekonomije, politične integracije in realne demokracije. Različni misleci so zaradi tega predlagali samo en delovni jezik za inštitucije ter tudi eno lingua franca izven njih, s čimer bi izboljšali rast regionalne mobilnosti ter skozi medije tudi skupno javno sfero.

Dominantnost angleščine zunaj inštitucij EU in znotraj njih je nedvomna. Skupnosti manjših jezikov to niti ne moti, saj jim poenostavi učne načrte tujih jezikov ter njihovo uporabo. Skupnosti močnejših jezikovnih skupin pa zajema skrb, saj jim angleščina do neke mere, spodriva funkcije v zvezi z delovnim jezikom inštitucij EU (Ammon 2006, 321–323).

Poleg tega je v vprašanju tudi status manjšinskih jezikov. Leta 2005 je Španija podpisala sporazum z EU inštitucijami, ki pravi, da lahko španski državljani pišejo inštitucijam in dobijo odgovore ne le v španščini, temveč tudi v galicijščini, baskovščini in katalonščini – to so trije jeziki, ki imajo so-uraden status v Španiji. Stroški takšnega prevajanja bremenijo Španijo samo (Lönnroth 2008, 9). Enak status sta pridobila tudi valižanščina ter irska gelščina (European Free Alliance 2008).

3 VODILNE JEZIKOVNE SILE EVROPSKE UNIJE

V vsakodnevnem delovanju EU so trije jeziki, ki posebej izstopajo. To so angleščina, nemščina ter francoščina, ki jih najdemo na vrhu hierarhičnega položaja, ki ga je predstavil Graddol (1997, 13) že pred več kot desetletjem. V nadaljevanju se bom na grobo dotaknil zgodovine teh jezikov, pri čemer se bom malce več posvetil dominantnemu jeziku, angleščini.

3.1 Angleščina

Angleščina je zelo fleksibilen jezik, ki je nastal z veliko »sposojenih« izrazov drugih jezikov, ter tako med drugim tudi prejel naziv jezika sprememb.

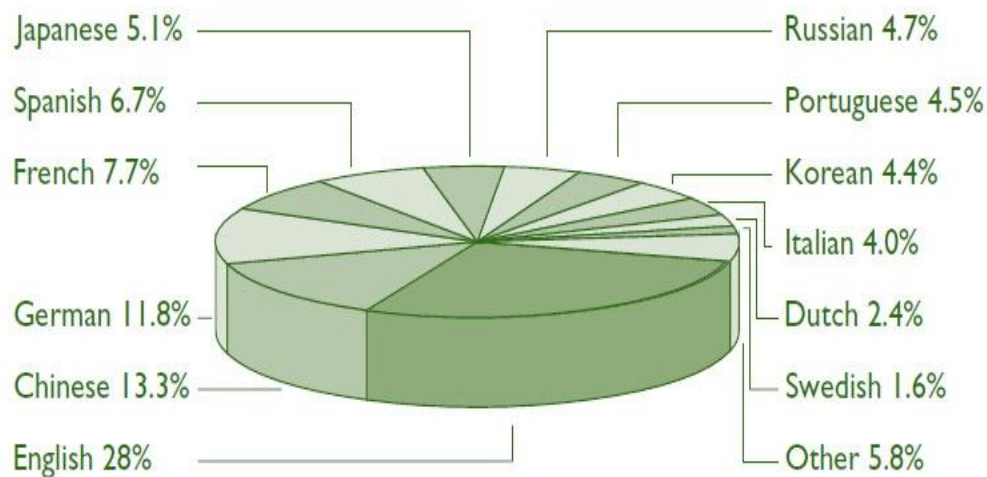
Njegovi začetki segajo daleč v peto stoletje, vendar se kot svetovni jezik njegova pot začne šele v sedemnajstem stoletju, bolj kot ne zaradi ameriških kolonizacij.

Ob koncu 19. stoletja so bile po svetu naseljene angleško govoreče skupnosti, z njimi pa tudi tržne ter komunikacijske poti, kar je nekako pomenilo, da so temelji za začetek globalnega jezika postavljeni. Vendar bi kljub temu lahko njegova popularnost ali razširjenost utonila, kot se je to zgodilo pri drugih kolonizacijskih močeh, kot Portugalska ali Nizozemska, če ne bi bilo drastičnega podviga Združenih držav Amerike kot supermoči. Poleg tega so po drugi svetovni vojni bile ustanovljene številčne mednarodne inštitucije za povojno pomoč, katerih večina je delovala v angleškem jeziku. Poleg političnih aktivnosti so v tistem obdobju nastale tudi nekatere pomembne finančne ustanove kot Svetovna banka ter Mednarodni denarni sklad, ki so prav tako imele angleščino kot delovni jezik. Združene države so po Marshallovem planu postale tesno vključene v ekonomsko rekonstrukcijo Evrope, japonske ter ostalih azijskih regij. S tem ko se je število držav, odprtih za globalne pomanjkljivosti financ, izobraževanja ter kulture, večalo, se je vpliv angleščine širil (Graddol 1997, 8). V državah, ki so spadale pod Britanski imperij, je angleščina uraden ter ponekod edini jezik. V Franciji ima angleščina vlogo glavnega tujega jezika – tudi v nekaterih francoskih kolonijah (Morocco, Tunisia, Algeria) (European Commission 2011, 25).

Združene države so danes na tretjem mestu po populaciji sveta s 4,5 %, kar predstavlja (grobih) 311,9 milijona ljudi ter s tem tudi govorcev angleščine (U. S. Census Bureau 2011). Angleščina kot jezik je prav tako na tretjem mestu na svetu po številu ljudi, katerim predstavlja materni jezik (Ethnologue 2009).

Ljudje, ki govorijo angleščino, so razdeljeni na tri skupine: tiste, ki govorijo angleščino kot materni jezik (večinoma prebivalci območij, kjer prevladuje angleška kultura), tisti, ki jim je angleščina drugi jezik (uporaba angleščine glede na kontekst), ter ljudje, ki se naučijo jezik kot tuji jezik (Graddol 1997, 10). Angleščina je materni jezik okoli 330 milijonov ljudi, kot drugi jezik naj bi jih bilo nekje med 300 in 500 milijonov, tistih, ki jim je angleščina tuji jezik, pa naj bi bilo kar od 500 milijonov pa do ene milijarde (European Commission 2011,

26). Govorcev druge ter tretje skupine je vedno več, zato o prihodnosti angleščine kot jezika ne bodo več odločali tisti, ki ga primarno govorijo, temveč tisti, ki jim je ta jezik drugi ali tuji.

Slika 1: Delež knjig, letno izdanih na svetu glede na jezik

Vir: Graddol 1997, 9.

Dandanes je angleščina mednarodna valuta za znanost ter tehnologijo. Po drugi svetovni vojni so po mnogih državah začeli tiskati znanstvene ter medicinske publikacije v angleščini. Vendar tiskanje v angleščini prevladuje že na splošno (Graddol 1997, 6–10).

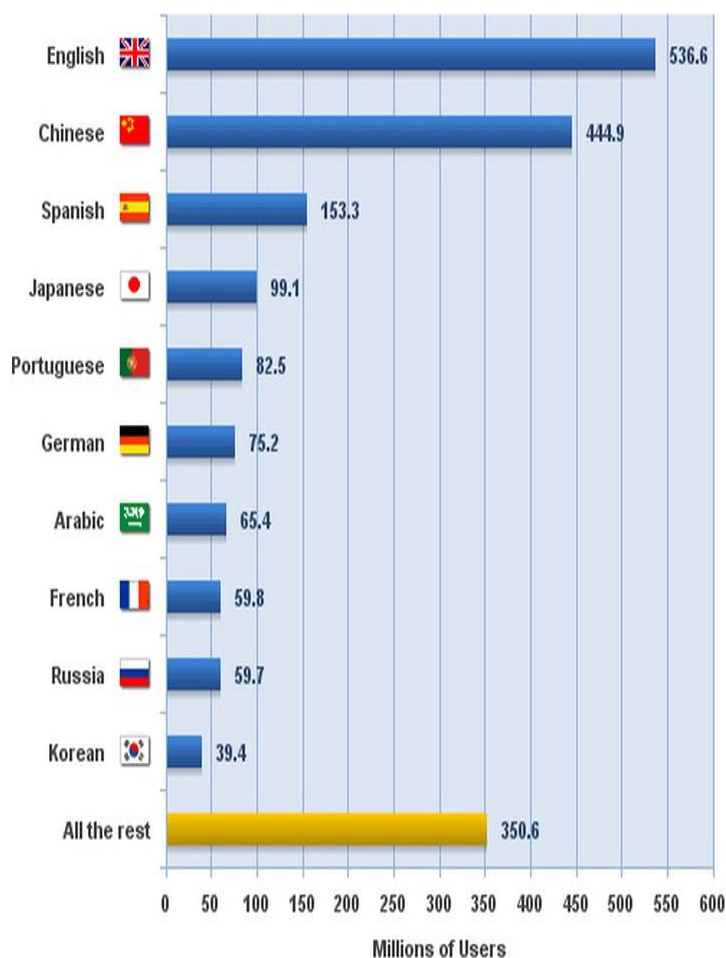
Večina novih podjetij, ne glede na to, kje se ustvarijo, ima oddelek, ki se ukvarja z mednarodno prodajo. V teh oddelkih angleščina večinoma deluje kot lingua franca. Tudi dokumenti, ki izjavljajo pogoje trgovanja itd, so zapisani v angleščini.

Velik vpliv na uporabo jezika ima tudi sprememba zaposlitvenega sektorja. Kar 77,2 % zaposlenih v Združenih državah Amerike dela v storitvenem sektorju (Bureau of Labour Statistics 2010) in 74,1 % v Evropi (Eurostat 2010a).

K storitvam spada tudi delo od doma. Številna podjetja oddajajo svoje oddelke tujim delavcem, ki delajo od doma, ali celo tujim podjetjem, ki prevzamejo vlogo nekaterih njihovih oddelkov. Razne železniške postaje ali letališča oddajajo oddelke v zunanje izvajanje podjetjem ali posameznikom drugih časovnih linij, ki čez noč nadomestijo trenutno zaposlene (Graddol 1997, 35).

Angleščina je delovni jezik (ali vsaj eden izmed njih) v vseh mednarodnih institucijah. Je tudi glavni jezik mednarodnega posla ter podjetniški jezik večnacionalnih družb. Predstavlja tudi glavni jezik akademskih, tehnoloških ter znanstvenih publikacij in športnih dogodkov.

Popularnost angleščine v medijih ter v industriji zabave sploh nima konkurence, število glasbenih skupin, ki pojejo v angleščini namesto v svojem maternem jeziku, pa samo po sebi kaže naklonjenost jeziku. Angleščina je nekako postala jezik izražanja ter svobode. Internet je z blogi ter socialnimi povezavami omogočil glas izražanja prebivalstvu, ki so drugače zatirani s strani države oziroma politike. Zanimivo je tudi to, da so celo nekateri protesti, usmerjeni proti uporabi angleščine zaradi njenega dominantnega vpliva, bili izvedeni v angleščini, da bi s tem njihovo sporočilo zajelo širšo množico (European Commission 2011, 25–27).

Slika 2: Deset najvplivnejših jezikov interneta

Vir: Internet World Stats 2010.

Na spletu je angleščina še vedno prevladujoč jezik, čeprav se uporaba kitajskega jezika tesno približuje. Leta 2010 je 27,3 % internetnih uporabnikov uporabljalo angleščino, medtem ko je kitajščina dosegla že 22,6 %. Od leta 2000 se je uporaba angleščine dvignila za 281,2 %, kitajščina pa kar za 1.277,4 % (Internet World Stats 2010).

To ni znak, da angleščina postaja manj vredna skozi čas, ampak ostali jeziki postajajo vedno bolj vredni. Čeprav je angleščina trenutno še vedno dominantna, statistika namiguje, da ne bo vedno tako. Že v letih od 1988 do 2000 se je odstotek spletnih strani v angleščini znižal za 17

%, kar se še vedno nadaljuje (European Commission 2011, 44). Veliko uporabnikov interneta ga uporablja le za komuniciranje z znanci ali pregledovanje lokalnih novic, in ker se internetne storitve vedno bolj prilagajajo lokalnim zahtevam, bodo ljudje seveda začeli strani pregledovati v jeziku, ki je njim lažji oziroma domač (Graddol 2006, 44).

Zaradi tehnologije, učenja, možnosti pridobiti nova znanja oziroma spretnosti, pa angleščina ni več samo »tuj jezik«, ampak postaja že osnovno znanje, ki nam omogoča pridobiti ostala znanja (Graddol 2006, 72).

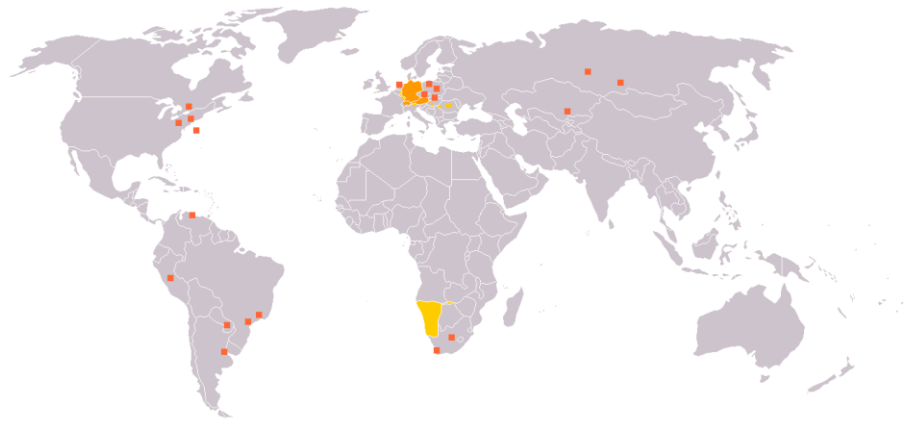
Po drugi strani pa razvoj in širjenje angleščine vzbuja strah novega imperializma. Angleško govoreče države s tem širijo vpliv svoje kulture, svojih vrednot ter ekonomske ter politične prevlade, kar sproži proti-trend, ki se zavzema za vzdrževanje raznolikosti ter ohranjanje manjših jezikov, kultur ipd. Tudi angleščina sama ima z globalizacijo negativen vpliv sama nase, saj se znižujejo njeni standardi ter se večja površnost jezika zaradi posploševanja ter individualiziranja kakovosti, kar pusti rojene govorce v razočaranju nad svojim jezikom (European Commission 2011, 28).

3.2 Nemščina

Pojav germanskih plemen se pojavi okoli leta 750 pred našim štetjem. Nemški jezik spada v skupino germanskih jezikov.

Zgodovinsko gledano bi lahko nemški jezik zlahka dominiral večini evropskega ozemlja, saj so bile najmočnejše politične ter vojaške sile nemško govoreče, vendar so kasneje vse zapustile ta jezik ter prešle na latinščino.

Nemščina postane komercialen jezik na ozemljih vhodne centralne Evrope šele v poznih fazah vlade Habsburške dinastije. Večina nemških kolonij je bila izgubljena po porazu svetovnih vojn. Kot standardni jezik se razvije ob začetku 16. stoletja, ko Martin Luther napiše prevod Biblije, ki vsebuje kombinacijo High in Low German dialekta, kar je bilo priročno za komunikacijo med vladavinami mnogih občinskih središč, ki so kasneje oblikovala nemško govoreče politično ozemlje.

■ Uradni jezik
 ■ Zelo pogosta/nacionalna uporaba
 ■ Regionalni jezik

Slika 3: Nemško govoreča ozemlja

Vir: Wikimedia Commons 2009.

V osemnajstem stoletju se standardna nemščina pojavi v gledališčih, sodiščih ter se uvede v javne šole. Ta oblika jezika (Hochsprache) se še dandanes uporablja v poslih, medijih ter filmih.

Moderna nemščina, kot jo poznamo danes, je šla skozi velike spremembe slovnice ter se deli na Low German – ki se govori v severni polovici Nemčije, ter High German – ki se govori v južnem delu Nemčije, Avstriji ter Švici.

Physics	98%
Chemistry	83%
Biology	81%
Psychology	81%
Maths	78%
Earth Sciences	76%
Medical Science	72%
Sociology	72%
Philosophy	56%
Forestry	55%
Vet. Sciences	53%
Economics	48%
Sports Sciences	40%
Linguistics	35%
Education	27%
Literature	23%
History	20%
Classics	17%
Theology	12%
Law	8%

Slika 4: Discipline, v katerih nemški akademiki delajo v angleščini

Vir: Graddol 1997, 9.

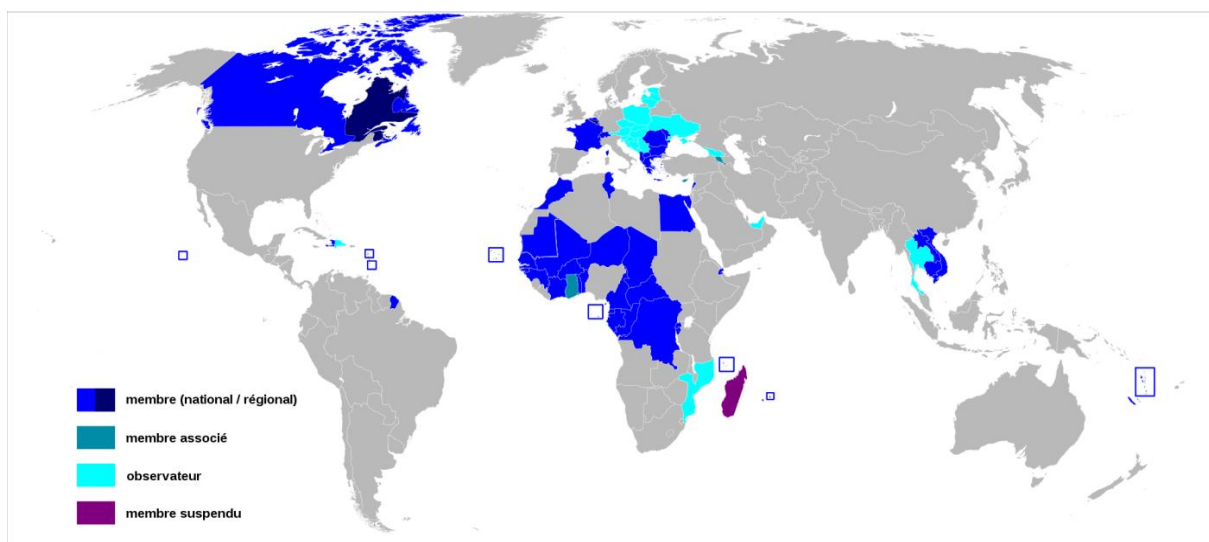
Dandanes nemščina ne igra pomembne globalne vloge, ne glede na to, da je do leta 1933 imela izrazito vlogo v znanosti in tehnologiji (Accredited 2011), katero je izgubila angleščini.

3.3 Francoščina

Francoščina je postala viden jezik v 17. stoletju, ko se je Francija štela kot glavna politična moč ter center intelektualnega življenja v Evropi. Francoščina je postal jezik izobraženih, katerega je tudi Rusija uporabljala za komunikacijo ter korespondenco, medtem ko se je ruščina uporabljala za nižji razred prebivalstva.

Kolonizacijske vojne so vplivale na širjenje francoščine v Afriko ter Srednji ter Daljni vzhod. Internacionalna vloga francoščine je bila zagotovljena za več stoletij, to pa je bil tudi edini jezik mednarodnih inštitucij ter diplomatskih menjav, vse do nastanka Lige narodov ob koncu prve svetovne vojne, ko se pojavijo združene države kot nova svetovna moč.

Po drugi svetovni vojni je vloga francoščine samo še upadala, saj je angleščina postajala vedno vplivnejša in pomembnejša. Kljub temu pa je francoščina še vedno ostala kot delovni jezik v vseh glavnih mednarodnih inštitucijah ter v nekaterih primerih, kot v Evropskem sodišču pravice, delo poteka izključno v francoščini.

Slika 5: Nemško govoreča ozemlja

Vir: Wikimedia Commons 2011.

Jezik je še vedno obširno uporabljen, večinoma kot uradni jezik v francosko govorečih državah kolonizacije, ki so bile ustvarjene leta 1970 (European Commission 2011, 13–14).

4 KOMUNIKACIJA V KROGIH EVROPSKE UNIJE V PRAKSI

Večjezičnost v EU je raznolik ter kompleksen pojav. Vsaka država članica EU ima svoj uradni jezik. Finska ter Irska, na primer, imata dva uradna jezika v državi, Belgija ter Luksemburg celo tri uradne državne jezike. Poleg tega ima vsaka država še regionalno omejene jezike, med vse to pa moramo upoštevati še raznolikosti narečij v teh regijah, kar vse skupaj prinese več kot sto jezikov.

Evropa je bila že od nekdaj prizorišče migracije. Že v letu 2006 je bilo v EU 3,5 milijona imigrantov, katerih 60 % ni iz držav članic EU, vsi ti pa so svoje jezike prenašali v druge države ter regije, ki sedaj ponekod tvorijo manjšinske jezike (Herm 2008, 3).

Več kot polovica Evropejcev je zmožnih komunicirati v vsaj še enem tujem jeziku poleg maternega. Čeprav je število ljudi, ki znajo samo svoj materni jezik, vseeno veliko za večjezično ozemlje kot EU, s 44 % populacije. Med države, kjer govori tuj jezik najmanjše število ljudi, spadata Velika Britanija (38 %) ter Irska (34 %).

V grobem pogledu je pet glavnih oz. prevladujočih jezikov, ki spadajo med znanja tujih jezikov. To so angleščina, francoščina, nemščina, španščina ter ruščina, med katerimi je angleščina vodilen tuji jezik, za katerega trdi 38 % evropskega prebivalstva, da se znajo v njem pogovarjati. Ko je govor o kakovosti znanja teh jezikov, več kot pol anketiranih govori tuje jezike dobro ali zelo dobro, medtem ko je angleščina najbolje obvladan tuji jezik. Med drugim je razvidno tudi dejstvo, da manjše države obvladajo veliko več tujih jezikov ter bolje kot večje države (Eurobarometer 2005, 8, 12–13).

EU je med drugim tudi največji zaposlovalec prevajalcev in tolmačev. V letu 2006 je bilo 1.650 stalno zaposlenih prevajalcev, poleg ogromnega števila samostojnih prevajalcev; ter 500 stalno zaposlenih ter 2.700 samostojnih tolmačev – več kot katerakoli druga politična ali vladna organizacija na svetu. Večinoma so njihove storitve potrebne pri parlamentarnih debatah, formalnih sestankih ter pisnem komuniciranju z državami članicami (Ammon 2006, 238). Prevajalske storitve so ključnega pomena v delovanju EU. Brez njih bi EU delovanje obstalo, saj inštitucije ter vsi sestanki med državami ne bi imeli smisla kot posledica nerazumevanja (Lönnroth 2008, 11).

Že samo Evropska komisija sama zaposluje približno 1.750 prevajalcev in tolmačev ter 600 pomočnikov. Služba za tolmače pri Evropski komisiji zaposluje več kot 600 rednih tolmačev, 3000 samostojnih tolmačev ter 250 tehničnih delavcev (Evropa b. l.b).

EU ima osem inštitucij, od katerih ima vsaka zaposlene svoje prevajalce ter tolmače. Vseh skupaj je zaposlenih 4500. Stroški vseh storitev skupaj znašajo okoli 1 milijardo EUR, kar predstavlja 1 % EU letnega dohodka in pomeni 1 % EU letnega GDP (Martikonis 2011, 5).

Kot je že omenjeno, status EU delovnega oz. uradnega jezika pomeni, da lahko vsak posameznik, katerega jezik spada med delovni jezik EU, zahteva pojasnila ali potek v svojem jeziku bodisi pisno ali ustno, ko ima opravka z EU institucijami. Ta princip pa sicer ni vedno uporabljen. To, do kakšne mere se ta princip upošteva, je večinoma odvisno od inštitucije, s katero imamo opravka. Vsi uradni dokumenti, posebej tisti s pravno vsebino, so prevedeni v vse uradne jezike. Če je na uradni dolžnosti Svet ministrov, so tudi vsi dokumenti z dnevnega reda prevedeni v vse jezike kot tudi sprotne interpretacije iz vseh jezikov in v vse jezike. Poslednje velja tudi za vsa uradna srečanja Evropskega parlamenta (Van Els 2005, 269).

Da so predlogi za nove zakone obravnavani ter potrjeni s strani komisarjev, morajo biti najprej na voljo v treh t. i. postopkovnih jezikih: angleščina, francoščina ter nemščina. Odločitev za te tri jezike je pragmatična, na osnovi najbolj razširjeno znanih jezikov. Ko je enkrat zakon sprejet, se prevede v vse uradne jezike, preden se formalno odda EU zakonodajalcu, Svetu ter Parlamentu, ki naredijo nekaj sprememb prvotnem predlogu. Nato je končno objavljen v Uradnem listu Evropske unije v vseh jezikih, da lahko začne delovati (Lönnroth 2008, 10).

Vendar so neformalna srečanja Sveta ministrov večinoma omejena na uporabo angleščine, francoščine ter jezika predsedstva. Tudi v odboru je večinoma omejena uporaba jezika, pri čemer uporabljajo izgovor, da je »v tem primeru« to bolj praktično. Med uradniki se skoraj nikoli ne uporabljajo drugi jeziki kot angleščina ter francoščina, občasno tudi nemščina.

Tako je omejevanje delovnih jezikov v vsakodnevni uporabi postalo že normalno. V evropski centralni banki v Frankfurtu je to doseglo že takšno raven, da vsa komunikacija znotraj inštitucije ter vse komuniciranje z zunanjim svetom poteka izključno v angleščini – kjer se vsa uradna dokumentacija, z manjšo zamudo, prevede v vse delovne jezike. Ta omejitev na en jezik je taktična poteza, s katero se vsi sodelujoči strinjajo ter nima nobene povezave z uradno politiko. Tako se EU sooča s težavami notranje komunikacije. Princip enakih pravic vseh delovnih jezikov je malokdaj, če sploh, v diskusiji. V praksi je naravni izid omejitev delovnega jezika tudi do mere, ko ta postane le eden (Van Els 2005, 269).

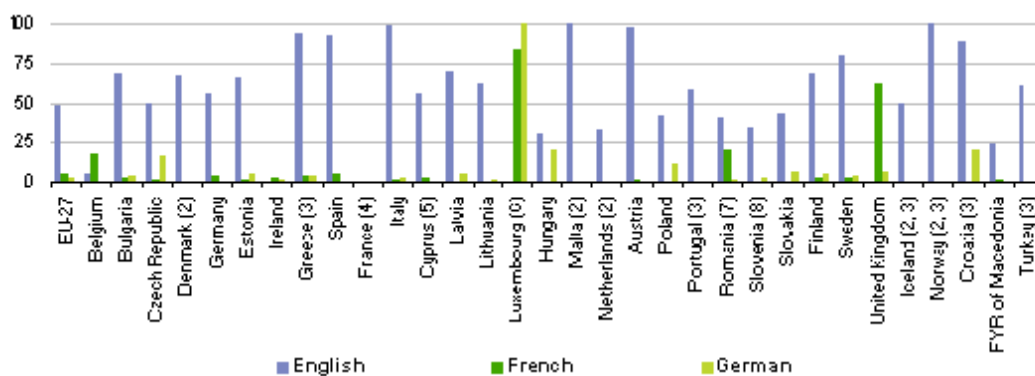
5 IZOBRAŽEVANJE V TUJIH JEZIKIH

Svet ministrov spodbuja znanje vsaj dveh tujih jezikov pri vsakemu posamezniku EU. To pa nima nobene pravne podlage niti nobenih prisil do držav članic, naj se tega držijo, ampak je le dobronamerno. Kljub temu pa je odgovornost EU, da omogoča vsakemu posamezniku možnost, da se lahko nauči tuji jezik, če si to želi. In glede na to, da EU vzpostavlja programe, ki to omogočajo, ter razvija instrumente, ki pomagajo pri tem – kot je Skupni evropski referenčni okvir za učenje ter ostali omenjeni, je razumljivo ter na neki način že zaželeno, da ljudje posežejo po vseh danih priložnostih in se začnejo učiti tuje jezike.

Vendar je na koncu koncev vsaka država članica sama odgovorna za politiko o učenju tujih jezikov v državi. Sem se EU ne vtika. Ima pa samo dejstvo, da EU obstaja, močan vpliv, da se na tem področju kaj stori. Vsaj delni razlog za učenje tujih jezikov je to, da je država članica Unije. EU inštitucije imajo zelo majhen vpliv pri tem, saj se z njimi ukvarja samo nekaj višjih državljanov. Individualni državljani so tisti, ki imajo največji vpliv pri politiki učenja tujih jezikov.

Državam se tudi svetuje, naj bi državljane izobraževali vsaj o jezikih sosednjih držav. Tako se nekako zagotovi, da bi se vsi jeziki EU, tudi tisti manjših držav, vsaj nekje poučevali ter s tem nekako zavarovali njihovo izumrtje, poleg tega pa bi ohranili večjezičnost EU (Van Els 2005, 272–273).

Sedaj pa si pogledjmo še malce bolj konkretne podatke o šolanju po Evropi. Kot vidimo v naslednji tabeli, ki prikazuje učenje tujih jezikov v osnovnih šolah, je prevladujoč tuji jezik angleščina. V srednjih šolah se učenje jezikov nadaljuje ter dodaja še drugi ali tretji tuj jezik.

Slika 6: Učenje tujih jezikov v osnovnih šolah

Vir: Eurostat 2010b.

Eurostat (2010c, 1–2, 5–6) je naredil raziskavo, iz katere so na voljo podatki iz 24 držav članic. Ugotovljeno je, da je učenje prvega tujega jezika postala obveznost osnovnih šol v skoraj vseh državah članic. Večina osnovnih šol ponuja samo en tuji jezik, ki je skoraj povsod angleščina. V srednjih šolah pa je obvezno učenje vsaj enega tujega jezika v vseh teh državah.

Angleščina je jezik, ki ga poučujejo skoraj povsod in v skoraj vseh stopnjah izobraževanja ter dejansko vsepovsod v srednjih šolah. Drugi najpogostejši jezik, ki se poučuje, je francoščina, v specifičnih državah pa tudi nemščina, španščina ter ruščina. Ostali jeziki se večinoma učijo glede na situacijo v državi. Med anketiranci, starimi od 25–65 let, je angleščina jezik, ki je najbolj razširjen med državami, sledita ji nemščina ter ruščina.

Iz raziskave, ki jo je naredil Eurobarometer (2005, 21, 30) bi še omenil, da je angleščina po mnenju anketirancev daleč najbolj uporaben jezik, kateremu sledi francoščina, nemščina ter španščina. V času raziskave je tudi večina Evropejcev pridobila znanja tujih jezikov v srednji šoli.

6 TEŽAVE

Glavne obveznosti EU pa predstavljajo tudi glavne težave. Med vsemi komplikacijami razumevanja ter slabih interpretacij se seveda pojavijo tudi stroški.

Ko imamo opravka z veliko različnimi jeziki, sta kakovost ter tempo delovanja zelo prizadeta. Sprotno prevajanje jezikov je lahko zelo utrujajoče, sploh če sestanki trajajo dlje časa. Pri manjših jezikih se dogaja, da poslušalci čez čas začnejo slediti le jeziku, pri katerih imajo neko pasivno znanje, kar pusti govor čisto brez vrednosti. Poleg tega se govorci, ki se zavedajo težav prevajanja, omejujejo pri svojem govoru, da bi olajšali delo prevajalcev, kar pomeni, da se poskušajo izogibati šalam, metaforičnim izrazom, govorijo v kratkih stavkih itn., zaradi česar je po navadi celoten pomen manj kakovosten ter tudi ozračje manj sproščeno, kot bi lahko bilo (Van Els 2005, 274).

Zaradi časovnih in finančnih omejitev je tudi razmeroma malo delovnih dokumentov prevedenih v vseh triindvajset jezikov. V Evropski komisiji se za vsakdanje poslovanje uporabljajo angleščina, francoščina in nemščina, v Evropskem parlamentu pa prevajajo dokumente v različne jezike glede na potrebe poslancev (Evropska komisija 2011b).

Dokumentacija se v večini prevaja iz primarne izdaje (angleščina), vendar se državi, kot je Italija, ta dokument prevede iz že prevedenega dokumenta v španščino, saj sta si jezika med sabo bolj podobna. Prevajanja potekajo tudi na različne načine; po navadi se razdelijo segmenti istega dokumenta v prevod različnim prevajalcem, ali za isti dokument prevajajo iz različno prevedenih publikacij. Zato je prepričanje, da ima dokument po številnih prevajanjih še vedno isto vsebino kot original, iz katerega se prevaja, naivno. S tolikšno različico jezikov, med katerimi se najdejo velike razlike izvora ter sestave, nastopi težava pri samemu prevajanju. Jeziki imajo med sabo drugačno sestavo besed, tvorjenje stavkov, drugače razumljiv kontekst, zato so med prevedenimi dokumenti po navadi opazne razlike (Tosi 2005, 386–387).

Čeprav gre za večino stroškov, povezanih z jezikom, le odstotek evropskega denarja, so to ogromne količine denarja, ki bi jih lahko uporabili za kakšne druge namene.

6.1 Predlogi za rešitve nekaterih težav

Limitiranje delovnih jezikov ni redek pojav, kot smo že omenili.

V preteklosti so omejevanje delovnih jezikov v EU že predlagali, to pa je bilo označeno za idealistično, nenaravno, naivno ali površno. Bistvo predloga je omejitev jezikov na (za primer) angleščino, nemščino ter francoščino, pri čemer rojeni govorci ne bi smeli uporabljati svojega jezika. S tem se zmanjša neravnovesje položaja med rojenimi govorci in tistimi, ki to niso. S tem ko bi bili tudi rojeni govorci ovirani, bi jim bila preprečena komunikativna

dominantnost. Tudi kakovost komunikacije bi se izboljšala, saj bi rojeni govorniki bili prisiljeni govoriti njihova sporočila bolj jasna. Vendar ta predlog do sedaj še ni bil resno obravnavan.

Pojavil pa se je še en predlog, ki ima malce večje možnosti uspeha, vendar ponuja precej drastično omejitev, in sicer na samo en delovni jezik. Presenetljivo je, da bi ta možnost glede na število delovnih jezikov, ki jih imamo, močno olajšala prilagajanje tujerojenih govorcev, saj bi morali sedaj postati konkurenčni samo v enem tujem jeziku. Poleg tega bi ta eden jezik na neki način postal last tujerojenih govorcev. Tako bi uporabljali ta jezik kot svoj ter za zadovoljevanje njihovih potreb. Vendar bi domačini jezika s časom ugotovili, da se njihov jezik pogosto spreminja na nekonvencionalne načine. Ta pristop ne pomeni, da bi rojeni govorniki izgubili lastnino nad svojim jezikom (Van Els 2005, 276)

In enako velja tudi na področjih izven političnih institucij, kot je trg. Če bi znižali uporabo tujih jezikov na samo enega, bi se komunikacija izboljšala, stroški prevajanja, tolmačenja ter izobraževanja tujih jezikov bi se prav tako zmanjšali (tako za podjetja kot tudi akademije, diplomacijo). Tujerojeni govorniki bi delali na konkurenčnosti le v enem jeziku, na dolgi rok pa bi ta jezik postal avtohton jezik širše komunikativnosti (Ammon 2006, 238).

Po drugi strani pa Ammon (2006, 334–336) predlaga več delovnih jezikov v EU, kar bolj spada v sestavo večjezične Evrope; jeziki večjih jezikovnih skupin ne bi smeli biti izključeni iz funkcije delovnih jezikov, kot tudi ne zelo razširjeni tuji jeziki; mednarodni položaj jezika ima neko vrednost, ki se jo naj ohranja in spoštuje.

Poleg tega je njegov predlog s finančne strani možnost, da bi skupnosti delovnih jezikov pokrivala stroške, povezane z jezikovnimi storitvami v EU. Tako bi ostale države prihranjeni denar lahko porabile za promocijo svojega jezika, pri čemer pa seveda države ne bi mogle »kupiti« položaja delovnega jezika.

Vzdrževanje večjih jezikov pa po njegovem mnenju potrebuje strog nadzor, saj se lahko zgodi da bi angleščina izrinila nekatere jezike iz institucij. Zato Ammon predlaga naslednje nadzorne sisteme: nadzor distribucije spretnosti delovnih jezikov med delavci institucij; aktualno specializiranje delavcev v drugem jeziku kot le v angleščini, ter sestavljanje sestankov v načinu, da bo določen jezik dejansko lahko v uporabi; zagotavljanje prevajanja ter tolmačenja za vse delovne jezike, tudi v neformalnih sestankih; kodeks ravnanja, kjer ne bi bilo dovoljeno, da bi kdorkoli uporabljal samo svoj materni jezik.

Njegova dva kriterija za izbiro delovnih jezikov bi bila: število rojenih in tujerojenih govorcev v EU ter mednarodni položaj jezika izven EU, pri čemer je angleščina spet na prvem mestu. Čeprav Ammon sam prizna, da njegovi predlogi niso dovolj specifični za zagamčeno dobro delovanje, se meni osebno zdijo še vedno preveč »dragi« in idealizirani.

Ker pa se večji jeziki zagotovo ne bodo zlahka odločili za samo eden delovni jezik, bi mogoče pomagalo, če bi jim pustili vsaj neformalno uporabo ter jih s tem malo omehčali pri tej odločitvi (Ammon 2006, 335).

6.2 Strahovi za omejevanje jezikov

Jezik ter njegova kultura sta medsebojno zelo močno povezana. S tem ko izumre jezik, ne glede na to, koliko govorcev ima, z njim izumre tudi njegova kultura in vrline. Poleg tega prevzem drugega jezika nikoli ni ravno prostovoljen, vendar so tukaj vedno politični ali vojni vplivi, kjer angleščina ni nikakršna izjema – najprej kolonizacijska prevlada Velike Britanije, nato podvig ZDA v ekonomiji, politično ter vojaško; ne pozabimo pa tudi na prevladovanje angleščine na področjih znanosti, tehnologije, medijev ter show businessa. Zaščita jezikovnih raznolikosti pomeni zaščito kulturnih razlik, kar preprečuje izumiranje manjših ali lokalnih kultur (European Commission 2011, 39–40).

Večji jeziki, ki uživajo delovno funkcijo v EU, se bojijo le-to izgubiti. Van Els omeni prisoten strah kot izgubo prednosti komuniciranja v njihovem maternem jeziku. Obstaja pa še strah izgube prestiža ali položaja njihovega jezika kot posledica izgube statusa ali funkcije delovnega jezika. Weinreichova lestvica prestiža razvršča jezike v hierarhijo glede na njihovo uporabo, sem spada tudi funkcija delovnega jezika EU. S tem ko bi jezik to funkcijo izgubil, bi njegov položaj na tej lestvici padel, kar pa bi bilo opazno v velikem obsegu, saj se ne bi izognilo medijem (Ammon 2006, 329).

Jeziki večjih držav se zelo oklepajo prestiža tudi zato, ker se bojijo, da bo zmanjšanje njihovega statusa jezika negativno vplivalo na zanimanje za učenje njihovega jezika. Za njih je predlog Van Elsa (2005) o samo enem delovnem jeziku le še en korak k zniževanju mednarodnega položaja njihovega jezika. Pri državah, kot sta Španija ter Francija, to še ni tako ogromna težava, saj je njihov jezik zelo razširjen tudi izven EU; vendar pri Nemčiji ter Italiji ni tako (Ammon 2006, 329–332).

Strahovi mnogih so tudi, da s tem ko inštitucije preferirajo omejeno uporabo jezikov, tvegajo, da bi ostali jeziki, posebej tisti manjših držav, izgubili vlogo EU delovnega jezika, kar pa pripelje do novega strahu na dolgi rok za izumrtje jezika (Van Els 2005, 269–270).

Obstajajo tudi nejezikovni argumenti, ki so proti omejevanju jezikov. V Evropskem parlamentu obstajata dve skrbi. Prva je trditev, da naj bi volivci prepoznali svojega člana parlamenta ter njegov prispevek, kar pa ni možno, če ta ne govori v njihovem jeziku. Kot drugo pa je to, da bi šteli kot kršitev demokratičnih pravic, če bi v praksi lahko sodelovali na volitvah Evropskega parlamenta le tisti, ki znajo dani tuji jezik (Van Els 2005, 277).

Na kratko pa bom omenil še strah, ki je sicer povezan z izobraževanjem. V primeru, da bi bil poudarek na samo enem jeziku ter bi šole v veliki meri gradili na izobraževanju le-tega, se

lahko najdemo v primeru prekoračitve zdravega izobraževanja tujega jezika. V primeru Nemčije je poudarek na angleščini že v zgodnjih otrokovih letih, zato pa se drugod v tujini lahko postavi vprašanje: »Zakaj bi se ubadali z znanjem nemškega jezika, ko pa bo v nekaj letih tam povsod na voljo komunikacija v angleščini?«. Če bi se ta princip razširil na več držav, si lahko predstavljamo podobne posledice na širšem območju (Ammon 2006, 325–326).

6.3 Mnenja o rešitvah

Že na začetku je vredno omeniti, da se večina ljudi že od začetka ne zaveda, da je že trenutna selekcija EU delovnih jezikov omejena v primerjavi z vsemi števili jezikov, ki so prisotni v prostorih EU. Poleg tega uporaba vsakodnevne komunikacije med člani držav mnogokrat presega številčnost omejenih komunikacij v inštitucijah.

Švica je zelo dober primer države, kjer imajo štiri jezike, a se samo nemščina uporablja kot EU delovni jezik. To pa ne pomeni, da se je uporaba ostalih treh jezikov znižala, ali da bo nemščina začela postajati dominantni jezik Švice. Če bi država, kot je Nemčija, izgubila status uradnega jezika v EU, je nekako absurdno pomisliti na to, da bi tak jezik, ki ima največje število maternih govorcev v Evropi, zaradi tega bil ogrožen, ali še huje, da bi izumrl.

Tudi če bi določeni jezik izgubil funkcijo EU delovnega jezika, to ne bi spremenilo dejstva, da se jezik še vedno na dnevni ravni uporablja po celi državi ter na mednarodnem trgu itd. itn. (Van Els 2005, 271).

Prav tako je nekako pričakovano, da bodo politiki znali gladko uporabljati vsaj še en tuji jezik, poleg tega pa že sedaj državljani redko kdaj slišijo parlamentarne debate v svojem jeziku (Van Els 2005, 277).

Abram de Swaan (2001, 199 in 2004, 577 v European Commission 2011, 36–37) kritizira večjezičnost v EU ter pravi, da bo obramba večjezičnosti zmagovalni podvig angleščine v EU, saj več različnih jezikov na kupu samo podpre potrebo po skupnem, nevtralnem jeziku. Evropska unija sledi svoji jezikovni politiki, postavljeni na sentimentalnosti in metaforah, ter se noče soočiti z realnostjo, da večina govora v Evropi poteka v angleščini.

Vendar David Crystal (2000, 33, 40, 54 v European Commission 2011, 42) meni, da en sam jezik ne pomeni miru in solidarnosti med državami, civilne brutalne vojne, kjer vlada en sam jezik, so dokaz za to. Sam podaja pet razlogov, zakaj nam ne bi smelo biti vseeno za izumrtje jezikov: potrebujemo jezikovno raznolikost, saj so najmočnejši ekosistemi tisti, ki so najbolj različni; jeziki so primarni simbol pri oblikovanju identitete; so sadovi zgodovine; jeziki pripadajo vrlinam človeškega znanja ter so unikatna »okna« svetovnega pogleda, saj vsak jezik/kultura doživi ter vidi dogodek po svoje.

Prav tako Rytis Martikonis (2011, 3) pravi: »Nikoli ni prevelike cene za tvojo identiteto, nikoli ni prevelike cene za izražanje naroda ali posameznika ter nikoli ni prevelike cene za demokrasko legitimnost evropske ustave.«

7 RAZISKAVA O MNENJU TER ZNANJU SLOVENCEV O DELOVNIH JEZIKIH EU IN ANGLEŠČINI

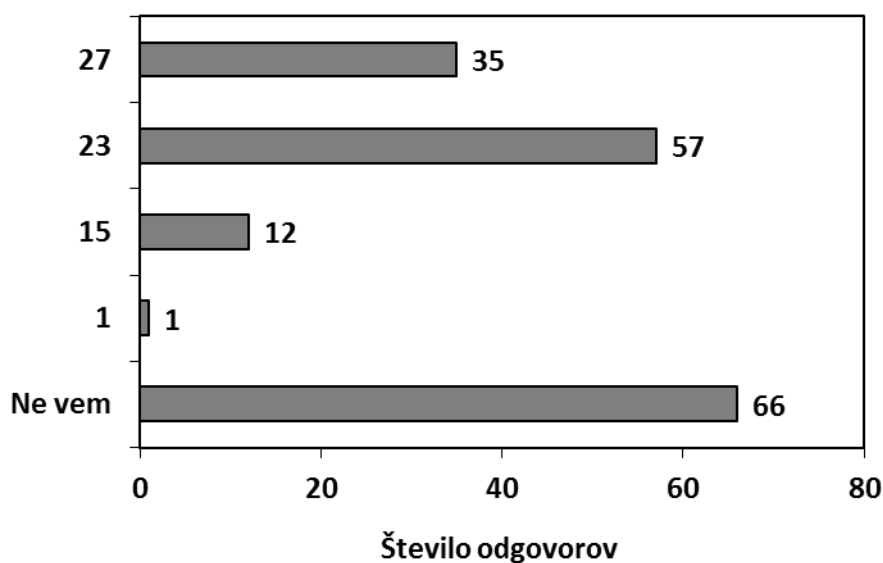
7.1 Metodologija dela

Podatke sem zbral z anketo, ki sem jo sam pripravil preko spletnega sistema GoogleDocs. Anonimno anketo sem objavil na nekaj popularnih slovenskih forumih ter na socialnem omrežju Facebook, kjer je bila objavljena od 3. 8. do 26. 8. 2011. V tem času je bilo izpolnjenih 171 vprašalnikov.

Anketo sestavlja sedem vprašanj, od katerih so tri vprašanja odprtega tipa.

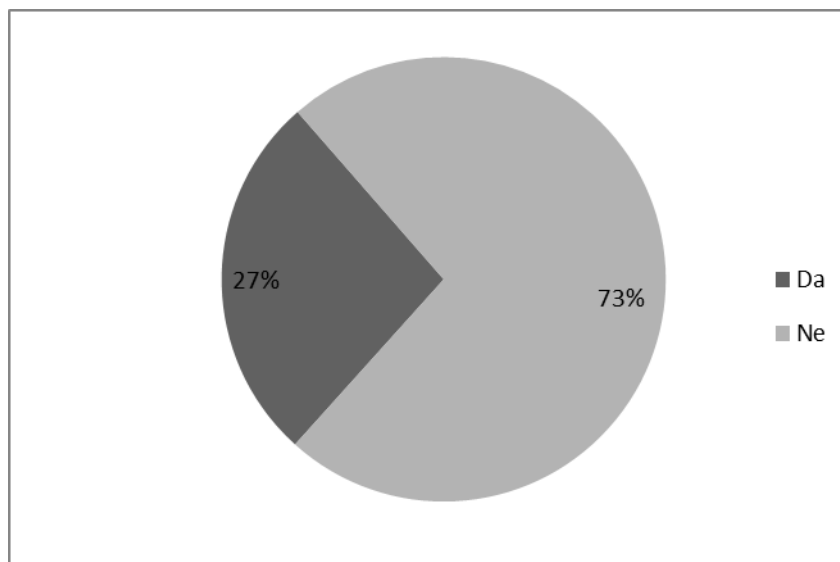
7.2 Predstavitev rezultatov raziskave

S prvim vprašanjem ankete sem želel izvedeti, koliko ljudi sploh ve, v kolikšnih delovnih jezikih EU deluje. Kot vidimo s slike 7, samo tretjina anketiranih pozna odgovor (33 %). 39 % anketiranih odkrito ne ve odgovora, ostali pa menijo narobe.

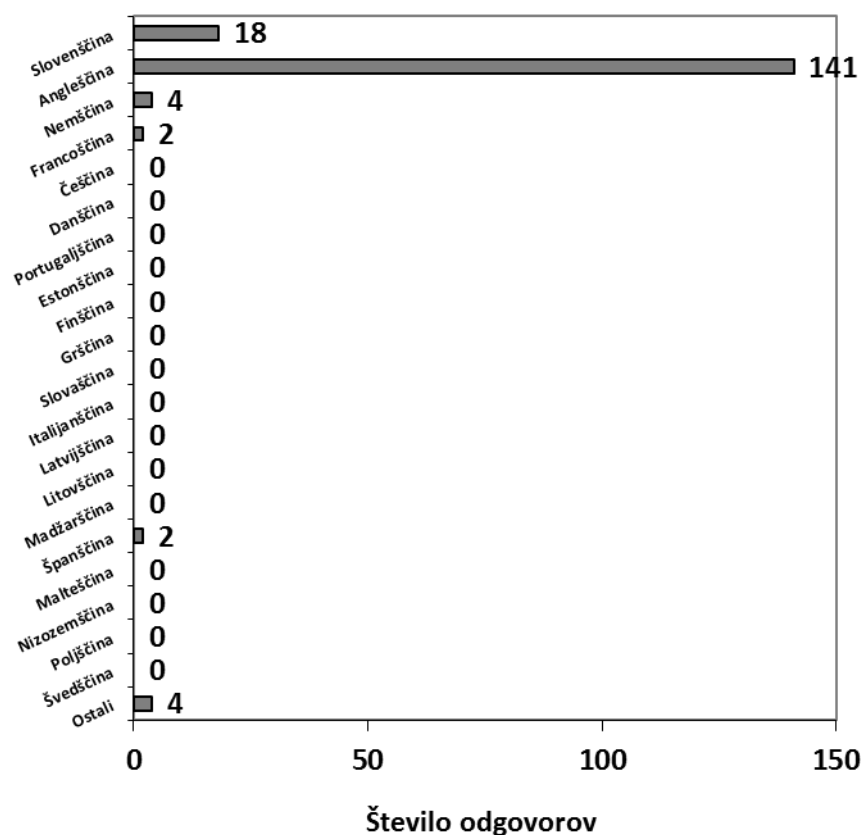
Slika 7: Poznavanje delovnih jezikov v EU

Naslednja stvar, ki me je zanimala, je bila, če se anketirani strinjajo z uvedbo samo enega delovnega jezika v EU. Kar 73 % jih je glasovalo proti.

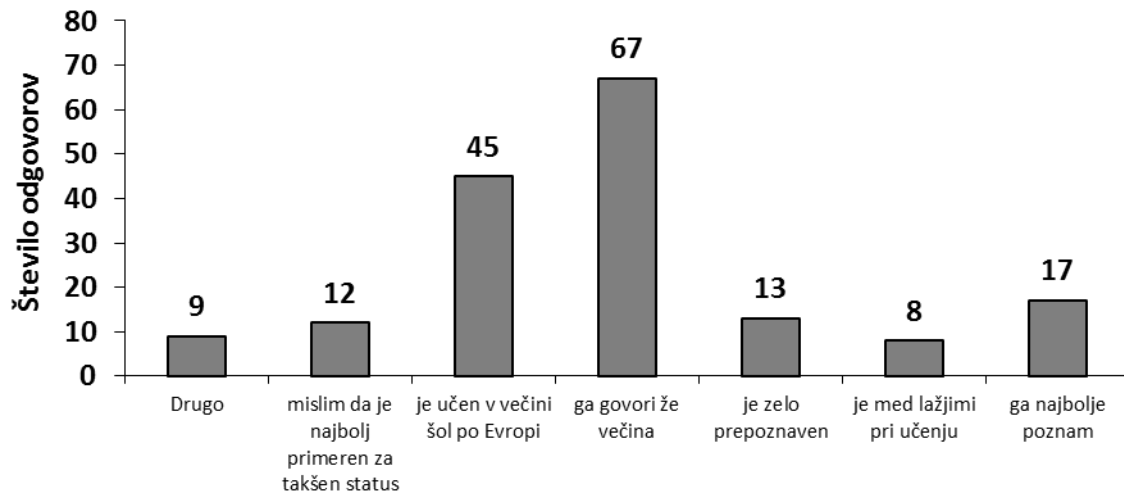
Slika 8: Eden delovni jezik v EU?

V nadaljevanju sem postavil vprašanje, kateri jezik bi izbrali, če bi prišlo do uvedbe samo enega delovnega jezika EU. Kot sem pričakoval, je večina (82 %) odgovorila »angleščina«. Presenetljivo je bila slovenščina na drugem mestu, sledila ji je nemščina ter ostali jeziki.

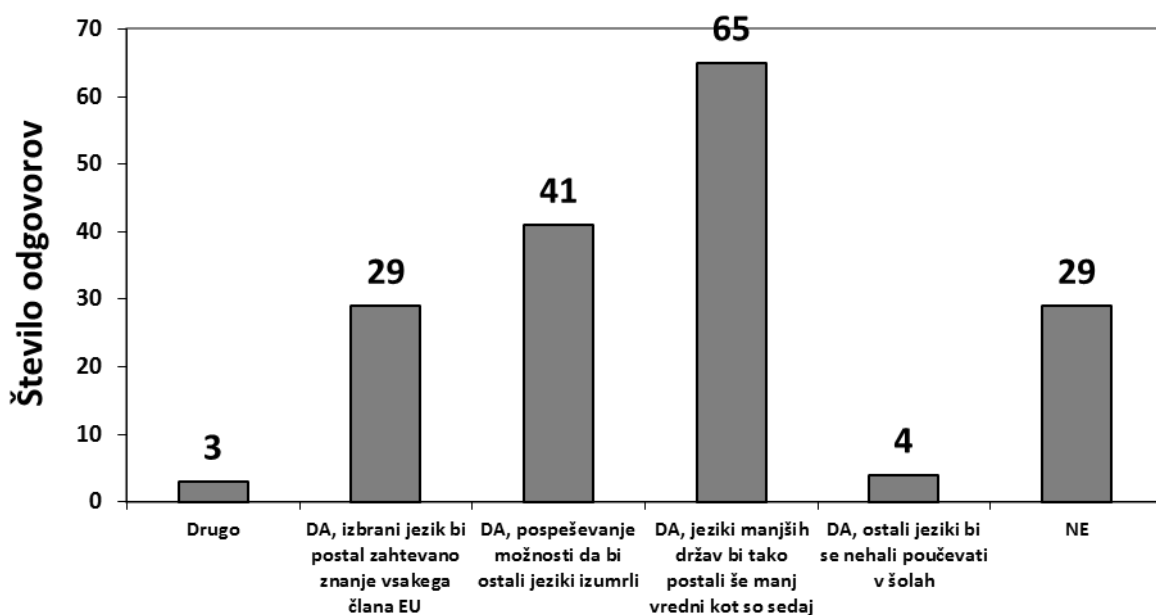
Slika 9: Izbira edinega delovnega jezika

Nato so me zanimali razlogi posameznikov za njihovo izbiro jezika. Najbolj pogost razlog, z 39 %, je domneva, da ga govori že večina, kar tudi drži. Razlog za izbiro slovenščine pri prejšnjem odgovoru je najpogosteje utemeljen z zadnjim odgovorom »ga najbolj poznam«.

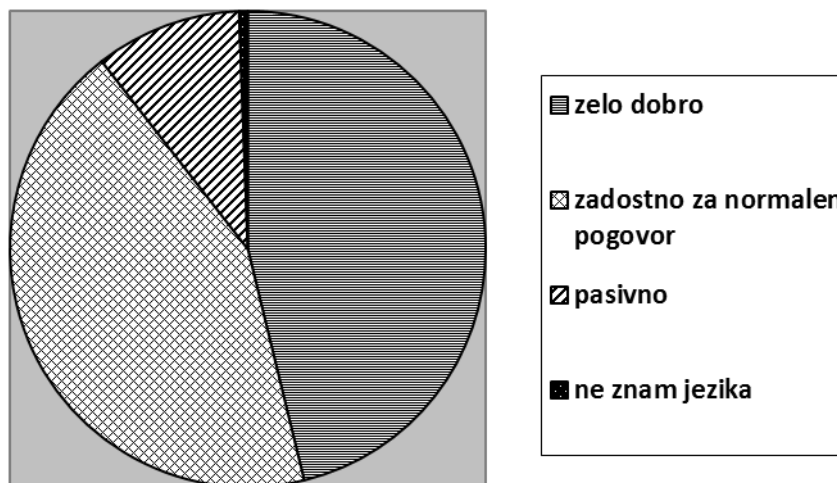
Slika 10: Razlogi za izbiro jezika

Pri petem vprašanju me je zanimalo mnenje anketirancev o vplivu uvedbe samo enega jezika. 38 % vseh anketiranih je mnenja, da bi z uvedbo enega jezika manjši jeziki postali še manj vredni. Preseneča me mnenje 24 %, ki menijo, da bi takšen sistem pospešil možnost izumiranja jezikov, o čemer v zaključku podajam malce več osebnega mnenja.

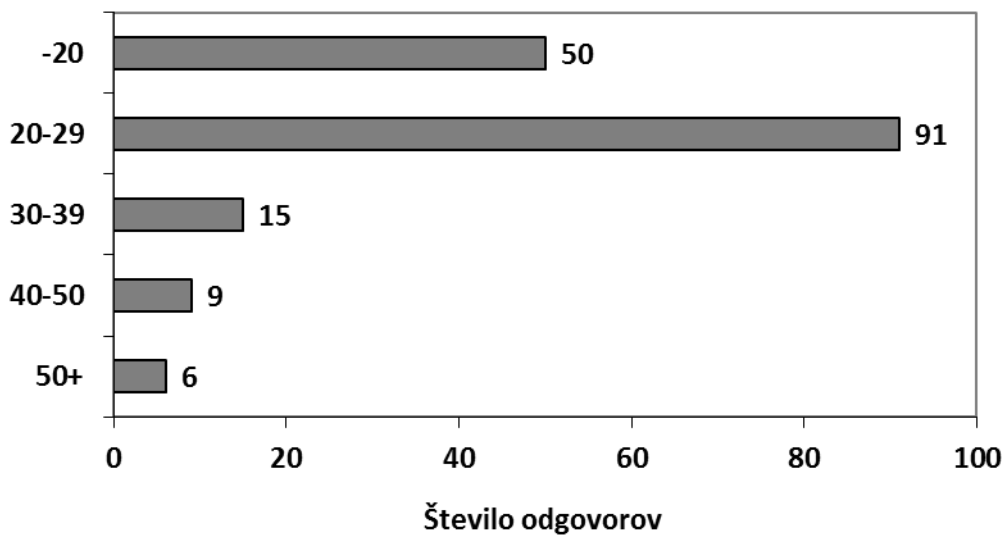
Slika 11: Vpliv uvedbe enega delovnega jezika

Pri predzadnjem vprašanju me je zanimala osebna ocena znanja angleščine anketirancev. Kot sem pričakoval, samo 1 % anketiranih sploh ne zna angleščine, medtem ko večina (46 %) meni, da ima zelo dobro znanje angleščine.

Slika 12: Znanje angleškega jezika

Kot zadnje vprašanje me je zanimala okvirna starost anketirancev.

Slika 13: Starostna skupina anketirancev

7.3 Ugotovitve raziskave

Z anketo sem želel izvedeti, koliko Slovenci poznajo delovne jezike EU, ter pridobiti mnenje anketirancev o uvedbi samo enega delovnega jezika v EU. S prvim vprašanjem sem predvsem hotel potrditi svojo hipotezo, da zelo malo ljudi sploh ve, v koliko jezikih EU uradno deluje.

In tako se je tudi izkazalo, saj le tretjina (33 %) anketiranih pozna pravilen odgovor. Največ anketiranih je odkrito priznalo, da ne pozna odgovora na vprašanje (39 %), medtem ko so ostali odgovorili napačno. Iz tega je razvidno, kako malo ljudi to dejansko zanima oziroma jim je tega mar.

Smo majhna država, katere jezik nima velikega globalnega vpliva, niti visokega mednarodnega položaja. Lahko bi celo rekli, da naš jezik ni ravno pomemben za svet. Zato me je odziv na drugo vprašanje zelo presenetil. Sploh pa, kot smo opazili pri prvem vprašanju, dve tretjini ljudi sploh ne ve, kakšna je jezikovna situacija v EU. Kar 73 % anketiranih je proti predlogu, ki bi uvedel samo en delovni jezik v EU.

Čeprav je presenetljivo veliko anketiranih izbralo slovenščino kot edini delovni jezik EU, je bil rezultat pričakovan: velika večina je izbrala angleščino. Sam sem pri odgovorih pričakoval malce več glasov predvsem pri francoščini ter nemščini. Velika večina je svojo izbiro utemeljila kot »večina že govori ta jezik«, kar nekako pove, da se večina zaveda obsežnega znanja angleščine, ter kot drugi razlog, da se večinoma povsod že poučuje.

Mnenje, da bi ob uvedbi enega delovnega jezika jeziki manjših držav postali manjvredni, je razumljivo. Čeprav se moramo zavedati, da če bi se njihov status poslabšal, bi prišli nazaj na nivo, na katerem so bili, preden so se vključili med jezike EU. Torej splošno gledano ne bi bili nič na slabšem, saj manjši jeziki poleg uradnega zapisa, da so del EU, ne pomenijo kaj več, saj se jih skoraj nikoli dejansko ne uporablja. Kar me je zelo presenetilo, je nekoliko nepremišljeno mnenje, da bi to limitiranje pospešilo možnost izumiranja ostalih jezikov, ki ne bi imeli več statusa delovnega jezika. Osebno mnenje o tem bom malce podrobneje izrazil v zaključku, lahko pa povem, da se s takšnim pogledom zagotovo ne strinjam.

Kar samo še potrdi trditve ostalih anket, ki kažejo na to, da so prebivalci manjših držav bolj večji pri tujih jezikih, je moje šesto vprašanje. Od 171 anketiranih samo eden ne zna angleškega jezika. Mogoče je razlog za to tudi dejstvo, da je velika večina anketiranih starih do 30 let, pri tem pa so vidne sledi našega šolskega sistema, ki daje prednost poučevanju angleškega jezika pred drugimi tujimi jeziki.

8 SKLEP

Jeziki so izraz zgodovinske, narodne ter kulturne identitete. Na kulturnem področju ima to velik pomen. Če pogledam na problem z ekonomske strani, vse skupaj predstavlja zaplete ter stroške, ki nastanejo po nepotrebnem, sploh zato, ker je ves poudarek in besedičenje o šibkosti manjšinskih jezikov ter strahovih o izumrtju, absurden! Enostavno ne vidim, od kod izvira ta strah v ljudeh, ker če je status delovnega oz uradnega jezika v Evropski uniji tako pomemben za jezik, potem ne vem, kako je njihov jezik sploh lahko obstajal, preden so postali člani Unije. Mislim na limitiranje jezikov na EU delovnih mestih, ne pa na evropskem ozemlju. S tem ko bi Unija delovala v samo enem jeziku, ne bi manjšinski jeziki nič bolj izumirali, saj se ti jeziki dnevno uporabljajo na svojih ozemljih, sploh pa uradni jeziki držav, ki jih govorijo milijoni ljudi v vsakodnevnih opravilih ter doma. Sploh pa se manjšinski jeziki tako ali tako ne uporabljajo v EU institucijah, tako da ta nima nič pri njihovem izumiranju. Število ljudi, ki so dejansko povezani z EU poslovanjem, ni tako veliko, da bi to spremenilo ravnovesje jezikov v uporabi. Tisti jeziki, ki pa bi izgubili status delovnega jezika, pa tudi ne bi kar izumrli, z istim razlogom, kot sem ga napisal malo prej. Jeziki so izumirali že pred EU in bodo izumirali še naprej, vendar ne zato, ker nimajo statusa EU jezika. Že sedaj je drastično limitirana uporaba delovnih jezikov v institucijah, uradni dokumenti pa se prevajajo v vse EU jezike, tudi iz institucij, ki že delujejo v samo enem jeziku. Sam ne vidim razloga za štirimestno število tolmačev ter prevajalcev. Vse oporekanje glede prevladujočega jezika se mi zdi kot bahanje ali razvada med državami in izražanje nepotrebnega ponosa.

Kot kažejo že narejene raziskave, se je učenje tujih jezikov v zadnjem desetletju precej izboljšalo. Vendar moram priznati, da se zelo strinjam z mnenjem Van Elsa (2005, 273), ki se ne strinja s tem pogledom. Učenje tujih jezikov bi po njegovem moralo biti v interesu ljudi za njihovo potrebo po komuniciranju z drugimi jeziki, ne pa samo za dobro jezikov samih, kot to promovira EU. Če se nekdo nauči drugega jezika, naj bo to z razlogom želje po možnosti komuniciranja z drugimi, ali ker jim je jezik zanimiv, ne pa, da ga rešijo pred izumrtjem.

Stroški prevajanja ter tolmačenja pa se ne zdijo zelo visoki glede na to, da znašajo le 1 % EU BDP-ja. Vendar če temu dodajmo še stroške vseh programov, ki jih Unija izvaja zaradi večjezičnosti, ter prištejemo cene nekaterih programov, ki stanejo tudi po 11 bilijonov evrov, to ni več 1 %. Tako ali drugače govorimo o več bilijonih evrov, katere je po mojem mnenju veliko bolj koristno vložiti v razvoj tehnologije, znanosti, medicine, bolj čistega črpanja energijskih virov, kar bi izboljšalo kakovost splošnega življenja ljudi.

Tudi če posplošim na celotno Unijo ter na njena sporočila o harmoniji ter zblizovanju – le kaj nas bi lahko bolj zblizalo kot en sam skupen jezik, v katerem bi vsi znali komunicirati? V tem vidim veliko manj dela, veliko manj stroškov ter boljši rezultat. Na svetu so drugi jeziki, katerim bi se bilo bolj vredno posvetiti, kot na primer kitajščina zaradi trga, ki se vedno veča. Ni treba, da na rastočem trgu in na enem povezanem ozemlju otežujemo stvari s številnostjo jezikov.

A vrnimo se k izbrani temi. Kot opazimo že iz prejšnjih poglavij, iz težav, predlogov ter argumentov, se vse vrti okoli omejevanja jezika in pri takšnih temah je vedno prisotna angleščina, pa naj govorimo o množici najpomembnejših jezikov ali o samo enem delovnem jeziku. Angleščina je jezik, ki se ga že sedaj skoraj povsod učijo in ki ga obvlada največ ljudi kot tuji jezik, ter najbolj kakovostno. Kot pravi Graddol (2006, 11), je novi globalni jezik angleščina v novi preobleki.

V Evropski uniji je angleščina med najbolj uporabljanimi jeziki. Njen status je postal že tako dominanten, da vzbuja strah med ostalimi člani. Če bo kdajkoli sprejet zakon o limitiranju jezikov na samo enega, lahko samozavestno rečem, da bo to mesto zasedla angleščina.

LITERATURA IN VIRI

- Accredited. 2011. *German*. [Http://www.alsintl.com/resources/languages/German/](http://www.alsintl.com/resources/languages/German/) (7. 10. 2011).
- Ammon, Ulrich. 2006. Language conflicts in the European Union. *International Journal of Applied Linguistics* 16 (3): 319–338.
- Bureau of Labour Statistics. 2010. *Employment by major industry sector*. [Http://www.bls.gov/emp/ep_table_201.htm](http://www.bls.gov/emp/ep_table_201.htm) (7. 10. 2011).
- CiLT. B. 1. *What is language policy?* [Http://www.cilt.org.uk/home/policy/what_is_language_policy.aspx](http://www.cilt.org.uk/home/policy/what_is_language_policy.aspx) (7. 10. 2011).
- Commission of the European Communities. 2008. *Multilingualism: an asset for Europe and a shared commitment*. [Http://ec.europa.eu/languages/pdf/comm2008_en.pdf](http://ec.europa.eu/languages/pdf/comm2008_en.pdf) (7. 10. 2011).
- Crystal, David. 2000. *Language death*. Cambridge: Cambridge University.
- De Swaan, Abram. 2001. *Words of the world: the global language system*. Cambridge: Polity.
- De Swaan, Abram. 2004. Endangered languages, sociolinguistics, and linguistic sentimentalism. *European Review* 12 (4): 577.
- Ethnologue. 2009. *Statistical summaries*. [Http://www.ethnologue.org/ethno_docs/distribution.asp?by=size](http://www.ethnologue.org/ethno_docs/distribution.asp?by=size) (7. 10. 2011).
- Eurobarometer. 2005. *Europeans and their languages*. Bruselj: European Commission.
- Europa. B. 1.a. *Osnovne informacije o Evropski uniji*. [Http://europa.eu/about-eu/basic-information/index_sl.htm](http://europa.eu/about-eu/basic-information/index_sl.htm) (8. 10. 2011).
- Europa. B. 1.b. *Uprava EU – osebje, jeziki in lokacija institucij*. [Http://europa.eu/about-eu/facts-figures/administration/index_sl.htm](http://europa.eu/about-eu/facts-figures/administration/index_sl.htm) (10. 10. 2011).
- European Commission. 2007. *EU language policy*. [Http://p21208.typo3server.info/89.0.html](http://p21208.typo3server.info/89.0.html) (8. 10. 2011).
- European Commission. 2011. *Lingua franca: chimera or reality?* Bruselj: European Commission.
- European Communities. 2008. *Companies work better with languages*. [Http://ec.europa.eu/languages/documents/publications/davignon_en.pdf](http://ec.europa.eu/languages/documents/publications/davignon_en.pdf) (10. 10. 2011).
- European Free Alliance. 2008. *EFA welcomes Welsh as a semi-official language at the EU level*. [Http://www.e-f-a.org/news.php?id=431](http://www.e-f-a.org/news.php?id=431) (7. 10. 2011).
- Eurostat. 2010a. *National accounts – GDP*. [Http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/National_accounts_%E2%80%93_GDP](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/National_accounts_%E2%80%93_GDP) (7. 10. 2011).
- Eurostat. 2010b. *Proportion of pupils learning foreign languages in primary education, by language, 2007*. [Http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Proportion_of_pupils_learning_foreign_languages_in_primary_education,_by_language,_2007_\(1\)_\(%25\).png&filetimestamp=20101210172855](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Proportion_of_pupils_learning_foreign_languages_in_primary_education,_by_language,_2007_(1)_(%25).png&filetimestamp=20101210172855) (7. 10. 2011).
- Eurostat. 2010c. *More students study foreign languages in Europe but perceptions of skill levels differ significantly*. [Http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-10-049/EN/KS-SF-10-049-EN.PDF](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-10-049/EN/KS-SF-10-049-EN.PDF) (7. 10. 2011).
- Evropska komisija. 2008. *Govoriti za Evropo*. [Http://ec.europa.eu/publications/booklets/move/74/sl.pdf](http://ec.europa.eu/publications/booklets/move/74/sl.pdf) (10. 10. 2011).

- Evropska komisija. 2011a. *Evropski dan jezikov*.
[Http://ec.europa.eu/education/languages/orphans/doc3302_sl.htm](http://ec.europa.eu/education/languages/orphans/doc3302_sl.htm) (10. 10. 2011).
- Evropska komisija. 2011b. *Uradni jeziki EU*.
[Http://ec.europa.eu/education/languages/languages-of-europe/doc135_sl.htm](http://ec.europa.eu/education/languages/languages-of-europe/doc135_sl.htm) (10. 10. 2011).
- Gorter, Durk, Jasone Cenoz, Paulo Nunes, Patrizia Riganti, Laura Onofri, Barbara Puzzo in Rajesh Sachdeva. B. 1. *Benefits of linguistic diversity and multilingualism*.
[Http://www.susdiv.org/uploadfiles/RT1.2_PP_Durk.pdf](http://www.susdiv.org/uploadfiles/RT1.2_PP_Durk.pdf) (7. 10. 2011).
- Graddol, David. 1997. *The future of English*. London: British Council.
- Graddol, David. 2006. *English next*. London: British Council.
- Herm, Anne. 2008. *Recent migration trends: citizens of EU-27 Member states become ever more mobile while EU remains attractive to non-EU citizens*.
[Http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-08-098/EN/KS-SF-08-098-EN.PDF](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-08-098/EN/KS-SF-08-098-EN.PDF) (7. 10. 2011).
- Internet World Stats. 2010. *Internet world users by language*. [Http://www.internetworldstats.com/stats7.htm](http://www.internetworldstats.com/stats7.htm) (7. 10. 2011).
- Lönnroth, Karl-Johan. 2008. *Speech – efficiency, transparency and openness: translation in the European Union*. [Http://ec.europa.eu/dgs/translation/publications/presentations/speeches/20080801_shanghai_en.pdf](http://ec.europa.eu/dgs/translation/publications/presentations/speeches/20080801_shanghai_en.pdf) (7. 10. 2011).
- Martikonis, Rytis. 2011. *To be monolingual or multilingual, that is the question: the case of the EU*. [Http://ec.europa.eu/dgs/translation/publications/presentations/speeches/20110521_ciuti_beijing_en.pdf](http://ec.europa.eu/dgs/translation/publications/presentations/speeches/20110521_ciuti_beijing_en.pdf) (7. 10. 2011).
- Nečak Lük, Albina. 2008. Učenčev jezik – učni jezik. V *Jeziki v izobraževanju*, ur. Milena Ivšek, 136. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Tosi, Arturo. 2005. EU translation problems and the danger of linguistic devaluation. *International Journal of Applied Linguistics* 15 (3): 384–388.
- U. S. Census Bureau. 2011. *U. S. popclock projection*. [Http://www.census.gov/population/www/popclockus.html](http://www.census.gov/population/www/popclockus.html) (1. 8. 2011).
- U. S. Department of State. 2011. *Independent states in the world*. [Http://www.state.gov/s/inr/rls/4250.htm](http://www.state.gov/s/inr/rls/4250.htm) (7. 10. 2011).
- Van Els, Theo. 2005. Multilingualism in the European Union. *International Journal of Applied Linguistics* 15 (3): 263–281.
- Wikimedia Commons. 2009. *German world*. [Http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_German_World.png](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_German_World.png) (7. 10. 2011).
- Wikimedia Commons. 2011. *Organisation internationale de la Francophonie*.
[Http://en.wikipedia.org/wiki/Francophonie](http://en.wikipedia.org/wiki/Francophonie) (7. 10. 2011).

PRILOGE

Priloga 1	Anketa
Priloga 2	Uredba št. 1